

Brüsszel, 2026. július 3.
(OR. en)

11127/26

ECOFIN 917
UEM 321
SOC 446
EMPL 248
COMPET 861
ENV 837
EDUC 303
ENER 459
JAI 897
GENDER 134
JEUN 177
SAN 535
ECB
EIB

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	A TANÁCS AJÁNLÁSA Litvánia gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2026) 215 final bizottsági javaslaton alapuló fenti tanácsi ajánlástervezet több tanácsi bizottság által módosított és jóváhagyott, és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság által véglegesített szövegét.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Litvánia gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1263 rendelete (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

mivel:

- (1) Az (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, valamint a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, továbbá a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (a továbbiakban: EUMSZ) meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában.
- (2) A Bizottság 2025. november 25-én véleményt fogadott el Litvánia 2026. évi költségvetés-tervezéséről. A Bizottság ugyanezen a napon az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2026. évi jelentést, amelyben Litvániát nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2026. április 21-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást², 2026. március 9-én pedig az együttes foglalkoztatási jelentést és a humán tőkéről szóló ajánlást.
- (3) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az Unió globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű három transzformatív tényezőt határoz meg a fenntartható gazdasági növekedés kulcsfontosságú pilléréként: innováció, dekarbonizáció és versenyképesség, biztonság. A versenyképességi iránytű – a közzététele óta – információforrásként szolgál az európai szemeszter keretében végzett munkához, biztosítva, hogy a tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon az EU stratégiai céljaival, és olyan egységes megközelítést alkot a gazdasági kormányzást illetően, amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.

² HL C, C/2026/2434, 2026.4.28., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>

- (4) 2026-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF)³ végrehajtásával párhuzamosan valósul meg, amely immár az utolsó szakaszába lépett. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a kohéziós politikai forrásokkal együtt kulcsfontosságúak az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervekkel szemben elvárás volt, hogy hatékonyan kezeljék a legutóbbi ciklusok során kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét, és az európai kohéziós politika keretében finanszírozott programoknak is figyelembe kellett venniük az országspecifikus ajánlásokat. Az RRF végének közeledtével továbbra is alapvető fontosságú, hogy a tagállamok fenntartsák az RRF keretében támogatott és végrehajtott reformokat és beruházásokat, valamint építsenek azokra; ez mindenekelőtt azon reformokra és beruházásokra vonatkozik, amelyek hozzájárulnak az országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások kezeléséhez.
- (5) A Bizottság 2026. június 3-án közzétette a Litvániára vonatkozó 2026. évi országjelentést. Ebben értékelte a 2025. évi országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Litvánia által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Litvánia általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította a Litvánia előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte, hogy Litvánia milyen eredményeket ért el a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén.

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) A Tanács 2025. július 8-án a Bizottság értékelése és ajánlása alapján ajánlást fogadott el, amelyben jóváhagyta Litvánia nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét⁴. A terv a 2025–2029-es időszakot fedi le, és négy évre elosztott költségvetési kiigazítást irányoz elő. A Tanács a nettó kiadások maximális növekedési rátáira vonatkozóan a következő ajánlást tette: 2025-ben 6,1 %, 2026-ban 5,2 %, 2027-ben 4,8 %, 2028-ban 4,5 %, 2029-ben pedig 4,3 %. Ez a 2024-es referenciaévhez viszonyítva a következő maximális kumulatív növekedési rátáknak felel meg: 2025-ben 6,1 %, 2026-ban 11,6 %, 2027-ben 17,0 %, 2028-ban 22,3 %, 2029-ben pedig 27,5 %.
- (7) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A Bizottság felkérte a tagállamokat arra, hogy összehangoltan aktiválják a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezését a védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében⁵, és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte. Litvánia kérése nyomán a Tanács 2025. július 8-án a Bizottság ajánlása alapján ajánlást fogadott el, amelyben engedélyezte Litvánia számára, hogy eltérjen a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáitól⁶. A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása által érintett időszak (2025–2028) lehetővé teszi Litvánia számára, hogy felülvizsgálja a kormányzati kiadások prioritási sorrendjét vagy növelje az államháztartási bevételeket annak érdekében, hogy a védelmi kiadások tartós megemlése középtávon ne veszélyeztesse a költségvetési fenntarthatóságot.

⁴ A Tanács ajánlása (2025. július 8.) Litvánia nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról (HL C, C/2025/3959, 2025.8.20., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3959/oj>).

⁵ A Bizottság közleménye – A megnövekedett védelmi kiadások kezelése a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében, Brüsszel, 2025.3.19., C(2025) 2000 final.

⁶ A Tanács ajánlása (2025. július 8.) a nettó kiadásoknak a Tanács által az (EU) 2024/1263 rendelet alapján meghatározott maximális növekedési rátájától való eltérés Litvánia számára történő engedélyezéséről (A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása), (HL C, C/2025/3969, 2025.8.20., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3969/oj>).

- (8) Litvánia 2026. április 30-án benyújtotta az elért eredményekről szóló 2026. évi jelentését⁷, amely a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátájának betartását, valamint az európai szemeszter országspecifikus ajánlásaiban megjelölt fő kihívásokra reagáló reformok és beruházások végrehajtását taglalja.
- (9) A reál-GDP 2025-ben 2,9 %-kal nőtt, a HICP-infláció pedig 3,4 % volt. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2026-ban 3,0 %-kal, 2027-ben pedig 2,1 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2026-ban 4,4 %, 2027-ben pedig 2,7 % lesz.
- (10) Az Eurostat által szolgáltatott adatok⁸ alapján Litvánia GDP-arányos államháztartási hiánya a 2024. évi 1,3 %-ról 2025-ben 1,8 %-ra nőtt, főként a magasabb szociális transzferek és a közszférabeli bérek növekedése miatt. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése 2026-ra a GDP 2,2 %-ának, 2027-re pedig a GDP 2,7 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. A hiány 2026-os és 2027-es növekedését a kiadási oldal okozza, különösen a nemzeti beruházásokra (2026), a védelemre (2027), valamint a szociális transzferekre és a kamatfizetésekre (mindkét évben) fordított kiadások növekedése.

⁷ Az elért eredményekről szóló 2026. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ Eurostat – Euromutatók, 2026.4.22.

- (11) A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal⁹ 2025-ben expanzív volt, a GDP 1,4 %-ának megfelelő mértékben. A költségvetési irányvonal az előrejelzés szerint 2026-ban is expanzív lesz, a GDP 1,0 %-ának megfelelő mértékben, 2027-ben pedig a GDP 0,4 %-ának megfelelő mértékben restriktív lesz.
- (12) Az Eurostat által szolgáltatott adatok alapján¹⁰ Litvánia GDP-arányos államadóssága a 2024 végi 38,0 %-ról 2025 végére 39,5 %-ra nőtt. Az államadósság-ráta 2025. évi növekedése főként az SFA-tételeket tükrözi. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a GDP-arányos államadósság 2026 végére 44,6 %-ra, 2027 végére pedig 48,4 %-ra fog növekedni. Litvánia államadósságának növekedése főként a társadalombiztosítási alapok többletéhez kapcsolódó jelentős SFA-tételeknek tudható be, amelyek az adósságtörlesztés és a védelmi kiadások előfinanszírozása helyett eszközfelhalmozást, valamint növekvő hiányt eredményeznek.
- (13) Az Eurostat adatai alapján¹¹ Litvánia védelemre fordított államháztartási kiadásai 2025-ben összesen a GDP 2,7 %-át tették ki, ami a 2021-es referenciaévhez képest GDP-arányosan 1,2 százalékpontos növekedést jelent. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint ezek a kiadások 2026-ban a GDP 2,9 %-át teszik ki, ami 2021-hez képest GDP-arányosan 1,5 százalékpontos növekedésnek felel meg¹².

⁹ A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma. Mind a nemzeti finanszírozású, mind az uniós költségvetésből finanszírozott költségvetési politikákból eredő gazdasági impulzus értékelésére irányul. A költségvetési irányvonal a következők különbözeteként mérhető: i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat azonban tartalmazó elsődleges kiadások változása.

¹⁰ Eurostat – Euromutatók, 2026.4.22.

¹¹ Eurostat, *government expenditure by classification of functions of government (COFOG)* (államháztartási kiadások a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG) szerint).

¹² A védelmi kiadások NATO szerinti fogalommeghatározása eltér a COFOG szerinti fogalommeghatározástól. Továbbá eltérések fordulhatnak elő a kiadások – különösen a katonai felszerelésekkel kapcsolatos kiadások – elszámolásának időpontja következtében is, mivel a NATO-n belüli jelentéstétel nem a nemzeti számlák szabályait követi az elszámolás időpontja tekintetében.

- (14) Az Unió továbbra is szembesül az energiaellátási zavarok és a fokozott áringadozás kockázatával, amit tovább súlyosbítanak a globális olaj- és gázpiacokat érintő geopolitikai feszültségek. A 2022–2023-as energiaválság tapasztalatai azt mutatják, hogy a széles körű és nem célzott intézkedések jelentős költségvetési terhekkel járnak, valamint szociális és gazdasági szempontból nem hatékonyak. A közel-keleti háború 2026. februári kitörése óta Litvánia számos költségvetés-politikai intézkedést fogadott el a magas energiaárak háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt hatásának enyhítésére¹³. Ezek közé tartozik a dízelüzemanyagra kivetett jövedéki adó nem célzott csökkentése és a mezőgazdasági dízelüzemanyagra kivetett jövedéki adó célzott csökkentése, mindkettő 2026. április 16. és június 15. között. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint ezen intézkedések költségvetési terhe 2026-ban várhatóan nem éri el a GDP 0,1 %-át. A Bizottság becslései szerint, ha ezek az intézkedések 2026 végéig hatályban maradnának, költségvetési terhük 2026-ban a GDP 0,1 %-át tenné ki.
- (15) A Bizottság számításai alapján Litvánia nettó kiadásai 2025-ben 10,5 %-kal nőttek. A nettó kiadások növekedése 2025-ben meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, évesítve, GDP-arányosan 1,5 %-os eltérést eredményezve. Figyelemmel a nemzeti mentesítési rendelkezés által a védelmi kiadások növelése tekintetében biztosított rugalmasságra, a nettó kiadások kumulatív eltérése a GDP 0,3 %-át teszi ki.

¹³ Ez a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzésének zárónapján (2026. május 4.) fennálló helyzetet tükrözi.

- (16) A Bizottság számításai alapján Litvániában a nettó kiadások 2026-ban 7,2 %-kal nőnek, a 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva pedig kumulatíván 18,4 %-kal. A nettó kiadások előrejelzett növekedése 2026-ban meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, évesítve, GDP-arányosan 0,7 %-os eltérést eredményezve. A 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások előrejelzett kumulatív növekedési rátája is meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, kumulatíván GDP-arányosan 2,2 %-os eltérést eredményezve. Figyelemmel a nemzeti mentesítési rendelkezés által a védelmi kiadások növelése tekintetében biztosított rugalmasságra, a 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások előrejelzett kumulatív eltérése a GDP 0,7 %-át teszi ki.
- (17) Az államháztartási adóbevétel az uniós átlaghoz képest továbbra is alacsony, 2024-ben a GDP 33,3 %-át tette ki, szemben az uniós 40,4 %-kal. Különösen a – növekedésre kevésbé káros – rendszeres ingatlanadókból és környezetvédelmi adókból származó bevétel alacsony továbbra is Litvániában: a GDP 0,3 %-át, illetve 1,8 %-át teszi ki, szemben az uniós 0,9 %-kal, illetve 2,1 %-kal. Bár a rendszeres ingatlanadó közelmúltbeli reformja javította a kataszteri értékek piaci árakhoz igazított aktualizálását, bevételi potenciálját továbbra is korlátozza az elsődleges lakóhelyekre vonatkozó magas mentességi küszöbérték és az adókulcs korlátozott progresszivitása. Ugyanakkor, a 2026. évi adóreform által bevezetett pozitív változások ellenére, az adórendszer továbbra is lehetővé teszi az adózási arbitrázst a foglalkoztatás, az önfoglalkoztatás és egyes bejegyzett vállalkozási formák között, ami torzulásokat okoz, csökkenti a progresszivitást és gyengíti a bevételek beszedését. Bár az adóigazgatás digitalizálása terén elért eredmények, valamint az elektronikus benyújtás és az előre kitöltött bevallások széles körű használata hozzájárult ahhoz, hogy 2024-ben 13,2 %-ra csökkenjen a megfelelési héárés, a megfelelési kihívások továbbra is fennállnak, és az árnyékgazdaság továbbra is meghaladja az uniós átlagot. A fosszilis tüzelőanyagok támogatásának fokozatos megszüntetése terén tett előrehaladás ellenére még mindig számos nem célzott támogatási intézkedés van érvényben, többek között a fűtésre használt földgázra kivetett jövedéki adók csökkentése és a fosszilis tüzelőanyagok bizonyos felhasználásaira vonatkozó kedvezményes adóügyi megítélés. Különösen a fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott azon támogatások kivezetését lehetne prioritásnak tekinteni, amelyek nem kezelik célzottan sem az energiaszegénységet, sem a valódi energiabiztonsági problémákat, hátráltatják a villamosítást, és nem kulcsfontosságúak az ipari versenyképesség szempontjából.

- (18) A közelmúltbeli növekedés ellenére az egészségügyre és a tartós ápolás-gondozásra, a szociális védelemre és az általános közszolgáltatásokra fordított államháztartási kiadások jóval az uniós átlag alatt maradnak, ami korlátozza a magas színvonalú szolgáltatásokhoz való időben történő és egyenlő hozzáférést. Az Eurostat adatai alapján¹⁴ 2024-ben a szociális védelemre fordított kiadások a GDP 14,7 %-át tették ki, szemben az uniós 19,6 %-kal, az egészségügyi kiadások a GDP 5,8 %-át tették ki, szemben az uniós 7,4 %-kal, a tartós ápolás-gondozásra fordított kiadások pedig 1,0 %-ot tettek ki, szemben az uniós 1,7 %-kal. Az általános közszolgáltatásokra¹⁵ fordított kiadások strukturálisan alacsonyak maradtak, a GDP 3,6 %-át tették ki, ami az egyik legalacsonyabb szint az EU-ban. Az egészségügyben a tartós alulfinanszírozottság – többek között az infrastruktúra terén – továbbra is rontja a hozzáférést, a minőséget és az eredményeket. Az egészségügyi intézmények finanszírozási modellje nem hatékony, mivel az egészségbiztosítási járulékokból származó bevételek strukturálisan továbbra sem elegendőek az egészségügyi szolgáltatások iránti kereslet és azok költségeinek fedezésére, ami hozzájárul a Nemzeti Egészségbiztosítási Alap növekvő hiányához, az egészségügyi intézmények adósságaihoz, a kielégítetlen egészségügyi szükségletekhez és az igénybe vevő általi közvetlen fizetések egyik legmagasabb szintjéhez az EU-ban, és e kifizetések egyharmadát a gyógyszerek és a fogorvosi ellátás teszik ki. A szociális védelem terén az alacsony kiadások továbbra is korlátozzák a transzferek szegénységcsökkentő hatását, miközben továbbra is hiányosságok tapasztalhatók a szociális szolgáltatások nyújtása terén, többek között a jelenlegi finanszírozási modell gyengesége miatt. Bár Litvánia a szociális szolgáltatások jelentős részét a nemzeti költségvetésből finanszírozza, és a minimális finanszírozási szinteket meghatározó, személyre szabott szociális szolgáltatási kosarak bevezetését tervezi, az önkormányzati költségvetésből finanszírozott szociális szolgáltatások továbbra is egyenlőtlenek az önkormányzatok között, nem felelnek meg teljes mértékben a tényleges keresletnek, és gyakran hosszú várakozási idő és elégtelen önkormányzati finanszírozás jellemzi őket.

¹⁴ Eurostat, *government expenditure by classification of functions of government (COFOG)* (államháztartási kiadások a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG) szerint).

¹⁵ A COFOG osztályozása szerint az „általános közszolgáltatások” a kormányzat általános működésével kapcsolatos kiadásokat jelentik, beleértve a központi közigazgatást, a törvényhozó és végrehajtó szerveket, a költségvetést és a külügyeket, az államadósság-tranzakciókat és a kormányzati szintek közötti általános transzfereket.

- (19) A helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus, érdemi és időben történő bevonása továbbra is alapvető fontosságú a széles körű szerepvállalás biztosításához és ezáltal az uniós finanszírozási eszközök sikeres végrehajtásához, valamint az európai szemeszter összefüggésében is.
- (20) Az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA), az Európai Szociális Alap Pluszból (ESZA+) és a Kohéziós Alapból (KA) nyújtott támogatásokból finanszírozott kohéziós politikai programok litvániai végrehajtása mind a projektek kiválasztása, mind a kifizetések tekintetében az uniós átlagnál jobb ütemben halad. Fontos megőrizni a jelenlegi lendületet, ugyanakkor maximalizálni a beruházások helyszíni hatását. Litvánia a kohéziós politikai programjai keretében már jelenleg is tesz lépéseket a versenyképesség javítása és a növekedés fellendítése érdekében. Mindazonáltal egyes területeken, többek között a tartós regionális egyenlőtlenségekkel, a főbb városi központokon kívüli innovációs teljesítménnyel, a közlekedés dekarbonizációjával, valamint, különösen a vidéki térségekben, a közszolgáltatások hozzáférhetőségével kapcsolatos területeken a végrehajtás további megerősítésére lehet szükség. Ugyanakkor Litvániának fel kell gyorsítania az IÁA végrehajtását, mivel a források folyósítása 2026 végéig esedékes. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy a Litvánia által a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálata során azonosított új beruházásokat – különös tekintettel azokra, amelyek a félidős felülvizsgálatról szóló rendeletben¹⁶ meghatározott öt prioritáshoz kapcsolódnak – gyorsan és hatékonyan valósítsák meg.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/1914 rendelete (2025. szeptember 18.) az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról.

- (21) Az EU keleti külső határán fekvő országgént Litvánia további kihívásokkal néz szembe, amelyek akadályozzák gazdasági és társadalmi fejlődési kilátásait, mivel súlyosbítják a meglévő strukturális kihívásokat. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának hatása növeli a biztonsági nyomást, megzavarja a határokon átnyúló gazdasági tevékenységeket, csökkenti a beruházások vonzerejét, és tovább korlátozza a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést. Az embereket és a kritikus infrastruktúrát érintő biztonsági aggályok szükségessé teszik a polgári védelemben, a felkészültségben és a katonai mobilitásban történő beruházásokat az ország egészében, ami lehetőségeket teremthet a régiók gazdaságai számára, ugyanakkor további nyomást gyakorolhat a közszolgáltatások finanszírozására.
- (22) Litvánia számos kihívással néz szembe a kis- és középvállalkozások (kkv-k) finanszírozási eszközökhöz való hozzáféréseinek javítása, az innovációs kapacitás megerősítése, az energiahatékonyság és a megújuló energia elterjedésének fokozása, a szociális védelem és az egészségügyi rendszerek megerősítése, valamint az oktatás és a munkaerőpiac szempontjából releváns készségek terén mutatkozó egyenlőtlenségek kezelése terén.

- (23) A bankszektor továbbra is erős az uniós normák szerint, de a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést akadályozza a nagy-fokú kockázatkerülés és a strukturális korlátok. A bőséges likviditás és betétek ellenére a bankok viszonylag kis részt alakítanak át hitelezéssé, ami a tartós hatékonysági problémákat tükrözi. Ugyanakkor a litván tőkepiacok az Észtországgal és Lettországgal való regionális integráció előmozdítására irányuló erőfeszítések ellenére továbbra is sekélyek és illikvidek. A Nasdaq Vilnius piaci kapitalizációja a GDP mintegy 6,2 %-át teszi ki (2025 harmadik negyedéve), amely jóval elmarad a 2009 előtti szinttől (30 %) és az uniós átlagtól (69,9 %), és amelyet korlátoz a tőzsdén jegyzett vállalatok alacsony száma, ami gátolja a beruházási lehetőségeket és a helyi tőkebevonást. Emellett a litván parlament (Seimas) 2025 júniusában módosította a nyugdíjfelhalmozásról szóló törvényt, amely a második pillérbe való automatikus belépést önkéntes részvétellel váltotta fel és lehetővé tette a nyugdíjmegtakarítások széles körű, részleges és teljes kivételét. Ezek a változások jelentősen csökkentették a részvételt (2026 első negyedévében 38 %-kal), és tovább csökkentették Litvániában a nyugdíjalapokban lévő megtakarítások már amúgy is nagyon alacsony szintjét, amely 2024 végén, a reform előtt a GDP 12,2 %-át tette ki.

- (24) Litvániában továbbra is mérsékelt az innovációs tevékenység szintje, és számos kutatási és innovációs (K+I) mutató tekintetében elmarad az uniós átlagtól. Míg az állami kutatás-fejlesztési (K+F) beruházások jó úton haladnak a nemzeti célok elérése felé, Litvániában a K+F intenzitása (a GDP mintegy 1 %-a) jóval elmarad az uniós átlagtól (2,24 %), főként a K+F-be történő üzleti beruházások alacsony szintje miatt (az uniós átlag egyharmada). A szabadalmi bejelentések száma hasonlóképpen még mindig háromszor alacsonyabb az uniós átlagnál. Bár Litvánia nagyvonalú adókedvezményeket biztosít a K+F számára, ezek alkalmazása továbbra is korlátozott a kkv-k körében. Az adókedvezmények felülvizsgálata és egyszerűsítése érdekében a Gazdasági és Innovációs Minisztérium reformot javasolt az ilyen ösztönzők megszerzésére irányuló kérelmezési eljárás egyszerűsítése érdekében, de a kormány még nem szavazott róla. A K+F-be irányuló magánberuházások további ösztönzése érdekében Litvánia tovább finomíthatná az adóösztönzőket a még mindig veszteséges fiatal vállalkozások támogatása érdekében.
- (25) A felsőoktatásban a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (TTMM) területére való beiratkozás továbbra is alacsony (25 %, szemben a 32 %-os uniós célkitűzéssel), és jelentősek a nemek közötti különbségek (a TTMM-hallgatók mindössze 27,3 %-a nő, szemben a 32,2 %-os uniós átlaggal). Ez a lemorzsolódók magas arányával és a munkaerőpiacnak a TTMM területén diplomát szerzettek tekintetében viszonylag alacsony felvevőképességével párosulva hozzájárul a tartós munkaerőhiányhoz az átmenet és a növekedés szempontjából kulcsfontosságú ágazatokban, különösen az infokommunikációs technológiák terén. Bár további TTMM-ösztöndíjakat vezettek be a Kaunason és Vilniuson kívüli régiókban tanuló diákok számára, további célzott intézkedésekre van szükség a beiratkozás ösztönzése, a nemek közötti szakadék megszüntetése és a lemorzsolódók arányának csökkentése érdekében.

- (26) Litvániában a köz- és magánszféra együttműködésével készült tudományos társkiadványok aránya a legalacsonyabb az EU-ban, míg az üzleti vállalkozások által finanszírozott, K+F-re fordított közkiadások az uniós átlag egyharmadát teszik ki, ami a tudományos élet és a vállalkozások közötti gyenge kapcsolatokra utal. Ennek egyik fontos tényezője a közfinanszírozású tudományos bázis strukturális és intézményi gyengesége, mivel a kutatási és innovációs kapacitás számos egyetem és kutatóintézet között oszlik meg. Litvánia a teljes közfinanszírozású kutatóbázis – egyetemek, főiskolák és kutatóintézetek – átfogó teljesítményértékelését tervezi. Az említett értékelés azonban csak 2028-ban kezdődik majd. Emellett, bár Litvánia jelenlegi szellemi tulajdoni rendszere lehetővé teszi az egyetemek és a vállalkozások közötti közös tulajdont, a vállalkozások nem mindig vannak tisztában ezzel a rugalmas rendszerrel, ami akadályozza a tudományos élet és a vállalkozások közötti együttműködést.
- (27) Litvániában továbbra is jelentősek és egyre nagyobbak a regionális egyenlőtlenségek, mivel a lakosság, a magasabb jövedelmek és a minőségi közszolgáltatások Vilniusban és néhány nagyobb városban koncentrálnak, míg más megyék, különösen a vidéki térségek lemaradásban vannak. Bár a települések közötti együttműködés jogalapját megerősítették, az együttműködés a gyakorlatban továbbra is csekély mértékű és széttagolt, amit a kevésbé fejlett költségmegosztási megállapodások, az egyenlőtlen közigazgatási kapacitás és az erős költségvetési központosítás korlátoz. A végrehajtás eddig nagyrészt eseti megállapodásokra, hatáskör-átruházási vagy szerződéskötési modellekre és ágazatspecifikus megállapodásokra támaszkodott, nem pedig a több településen történő tartós közös szolgáltatásnyújtás szisztematikus keretére. Az erősebb intézményi támogatás, megfelelő ösztönzőkkel kombinálva, elősegítené az erőforrások összevonását, javítaná a közszolgáltatások és az infrastruktúra nyújtását, és beruházásokat vonzana a lemaradó régiókba.

- (28) Litvánia előrelépést tett a belföldi megújulóenergia-kapacitás bővítése terén, amely 2025-re – 2024-hez képest több mint 30 %-kal – 6 121 MW-ra nőtt, a napenergia- és a szárazföldszélenergia-kapacitás erőteljes növekedésének köszönhetően. Az ország kiterjesztette a decentralizált megújulóenergia-termelést is. Litvánia jól halad az importált villamos energiától való függőségének csökkentése terén, de továbbra is vannak kihívások a rendszer rugalmasságának fokozása és a megújulóenergia-projektek piaci integrációjának biztosítása tekintetében. Ez külső áringadozásoknak teszi ki az országot, és egyértelművé teszi, hogy a potenciális ellátási kockázatok elkerülése érdekében meg kell védeni a kritikus infrastruktúrákat. Litvánia megerősítette villamosenergia-rendszerét, többek között az engedélyezés egyszerűsítését célzó reformok, az átviteli infrastruktúrába és a tárolásba történő beruházások, valamint a hálózatok kontinentális európai szinkronterülettel való szinkronizálása révén. Mindazonáltal a hálózati kapacitással, a rendszer rugalmasságával és a határokon átnyúló rendszerösszekötőkkel kapcsolatos korlátok továbbra is korlátozzák a megújuló energia integrációját, és hozzájárulnak az áringadozáshoz.
- (29) A lakossági energiafogyasztás továbbra is nő, mivel a lakásállomány bővülése és a meglévő épületek alapterületének növekedése nagyobb súllyal esik latba, mint a felújítási intézkedésekből származó hatékonyságnövekedés. A fűtés és hűtés a 79 %-át teszi ki a lakossági energiafogyasztásnak, amely még a megújuló energiaforrások növekvő térnyerése mellett is nagyrészt földgázalapú. Annak ellenére, hogy az elmúlt években jelentős erőfeszítések történtek az energiahatékonysági felújítások koordinációjának javítása és a felújítások előmozdítása érdekében, Litvánia esetében fennáll a kockázata annak, hogy 2030-ra nem fogja teljesíteni a primerenergia-felhasználás célzott (15 %-os) csökkentését, ez pedig akadályozza az előrelépést az energiabiztonság és az energiaszegénység kezelése terén. További épületfelújításokra és azok felgyorsítására van szükség az energiakereslet, valamint a fűtési és hűtési költségek csökkentése érdekében. Az e célokat szolgáló intézkedések végrehajtása terén olyan strukturális kihívások – többek között a végrehajtást érintő szűk keresztmetszetek, így például munkaerőhiány – jelentkezhetnek, amelyeket orvosolni kell.

- (30) Litvánia kihívásokkal néz szembe a körforgásos gazdaságra és a „nettó zero” iparra való átállás során. Az újrafelhasználás és az újrafeldolgozás terén elért haladás megtorpant, és a kezelés továbbra is a hulladékhierarchia alsóbb szintjein összpontosul. Litvániában az erőforrás-termelékenység kétszer alacsonyabb az uniós átlagnál, és a negyedik legalacsonyabb az EU-ban, ami hatással van az iparágak erőforrás-hatékonyságára és termelési költségeire. A körforgásos anyagfelhasználási arány háromszor alacsonyabb az uniós átlagnál, és az elmúlt 10 évben ugyanezen a szinten stagnált. Litvániában az ipar nem jelentős kibocsátási forrás, de kibocsátásintenzitása közel kétszerese az uniós átlagnak. Ennek ellenére hiányzik az ipari termelés dekarbonizációja, a körforgásos technikák és a „nettó zero” technológiák előmozdításának olyan harmonizált megközelítése, amely ötvözi a szakpolitikai ösztönzőket és a finanszírozási mechanizmusokat. Eközben az ipari átalakulás együtt járhat a körforgásosabb gazdaságra való átállással, különösen a csomagolás, az építőanyagok és a bioökonómiai értékláncok terén. Litvánia ellátási láncai az uniós átlagnál nagyobb mértékben függenek az ökoszisztéma-szolgáltatásoktól, míg a közlekedési infrastruktúra éghajlattal kapcsolatos kockázatokkal szembeni sebezhetősége az egyik legmagasabb az EU-ban. A természeti tőke védelmére és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló beruházások ezért fontosak a gazdasági versenyképesség szempontjából.

- (31) Litvániában a közlekedésből származó kibocsátások továbbra is tartósan magasak: 2024-ben a közúti közlekedés a közös kötelezettségvállalási rendelet hatálya alá tartozó kibocsátások 44 %-át tette ki. A fenntartható közlekedés elterjedésének fokozására irányuló kezdeti lépések ellenére a személyszállítást rendkívüli gépjárműfüggőség jellemzi: 2024-ben az utazások 92,1 %-a személygépjárművel történt. Az említett gépjárműfüggőség az EU egyik legrégebbi és legszennyezőbb gépjárműflottájához kapcsolódik: a járművek több mint 27 %-a legalább 20 éves, és 63,4 %-uk továbbra is dízelüzemű. A tisztább alternatívák bevezetése továbbra is lassú: az újonnan nyilvántartásba vett akkumulátoros elektromos járművek 2024-ben a piac mindössze 5,9 %-át tették ki, ami jelentősen elmarad a 13,6 %-os uniós átlagtól. Az adóügyi akadályok, például az éves gépjármű-szennyezési adó hiánya, továbbra is visszafogják a flottamegújítást, míg a nehézgépjárművekre vonatkozó elektronikus útdíjszedés bevezetésének hiánya hátráltatja a zöld áru fuvarozási alternatívák elterjedését. A közösségi közlekedés koordinációjának és vonzerejének javítására irányuló erőfeszítések folyamatban vannak, de még nem vezettek jelentős modális váltáshoz. A közösségi közlekedés elterjedését a települések közötti közlekedési kapcsolatok hiánya és a szétagolt tervezés akadályozza. A vasúti közlekedés továbbra is kiaknázatlan dekarbonizációs potenciállal rendelkezik, környezeti hatását azonban korlátozza az alacsony, 7,9 %-os villamosítási arány, szemben az 56,9 %-os uniós átlaggal. Bár folyamatban vannak olyan projektek, mint a Kaišiadorys-Klaipėda vonal villamosítása, a határokon átnyúló Rail Baltica projekt késedelmet szenved, és várhatóan nem fejeződik be 2030 előtt.
- (32) Litvánia egészségügyi rendszerét a kezelhető és megelőzhető halálozás magas aránya, valamint az uniós átlag alatti, születéskori várható élettartam jellemzi. Az ország egészségügyi eredményeire a munkaképes korú népesség uniós átlagnál magasabb halálozási aránya is rányomja a bélyegét, és a lakosság jelentős része nehézségekbe ütközik a színvonalas egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén. Az egészségügyi rendszert emellett az egészségügyi szakemberek hiánya – különösen a távoli területeken – és az ápolói munkaerő elöregedése is sújtja, ami kihat az egészségügyi szolgáltatások nyújtására. Az orvosok egyenlőtlen földrajzi eloszlása és a háziorvosok viszonylag alacsony díjazása szintén korlátozza az ellátáshoz való hozzáférést. Emellett a tartós ápolási-gondozási rendszer jelentős kihívásokkal néz szembe: a 65 éves vagy annál idősebb gondozottak esetén a 100 személyre jutó, tartós ápolás-gondozásban dolgozók száma alacsony, és az átfogó és integrált tartós ápolási-gondozási modell végrehajtása még folyamatban van.

- (33) Jóllehet folyamatban van a közelmúltbeli reformoknak – többek között a minimumjövedelem reformjának – a végrehajtása, Litvánia továbbra is jelentős kihívásokkal néz szembe a jövedelmi egyenlőtlenségek, a szegénység és a társadalmi kirekesztés kezelése terén, és az eddig elért eredmények korlátozottak. 2025-ben a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya már a második egymást követő évben nőtt, és elérte a 26,3 %-ot, ami jóval meghaladja az uniós átlagot, és jelentős kockázatot jelent Litvánia 2030-ra kitűzött szegénységsökkentési célja szempontjából. A jövedelmi egyenlőtlenség továbbra is az egyik legmagasabb az EU-ban. Ez különösen a kiszolgáltatott csoportokat érinti, nevezetesen a fogyatékkal élő személyeket, akik esetében a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata továbbra is a legmagasabb az EU-ban, a 65 éves vagy annál idősebb személyeket, valamint a vidéki és távoli régiókban élőket. Ezek a kihívások a szociális védelmi rendszer (beleértve a nyugdíjakat is) lefedettségének, megfelelőségének és hatékonyságának hiányosságaira utalnak. A szociális ellátások szegénységsökkentő hatása a 2025-ös kismértékű fellendülés ellenére továbbra is korlátozott. A kulcsfontosságú ellátások megfelelősége továbbra is alacsony, mivel az átlagos munkanélküli ellátások, öregségi nyugdíjak és szociális ellátások a szegénységi küszöb alatt maradnak, miközben a lefedettség továbbra is hiányos, különösen az önfoglalkoztatók körében. A második pillérbe tartozó nyugdíjrendszer közelmúltbeli változásai, többek között az automatikus beléptetés megszüntetése és a kilépési lehetőségek bővítése, tovább gyengíthetik a nyugdíjak jövőbeli megfelelőségét. A települések között továbbra is jelentős területi különbségek vannak a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén. A szociális szolgáltatások nyújtása továbbra is egyenetlen, miközben finanszírozásuk túlságosan függ az uniós forrásoktól, és nem igazodik megfelelően a helyi kereslethez. Ezeket a hiányosságokat súlyosbítja az átfogó helyi szintű adatoknak, a központosított adatbázisnak és a szociális szolgáltatások hatékony központosított nyomonkövetési rendszerének a hiánya, ami korlátozza a szociális szolgáltatások nyújtásának felügyeletét, tervezését és irányítását az egész országban.

- (34) Litvániában továbbra is nagyon magas a szociális lakhatást kérelmezők száma, és hosszúak a várakozási idők. 2025-ben 10 750 család szerepelt várólistán, a szociális lakásokra vonatkozó átlagos várakozási idő pedig 5,53 év volt 2025-ben. Bár jelentős összegű uniós finanszírozást különítettek el a szociális lakhatáshoz való hozzáférésnek és a szociális lakhatás minőségének javítása érdekében, ezek az erőfeszítések várhatóan csak részben kezelik a problémát. Ez rávilágít arra, hogy további intézkedésekre van szükség, többek között további lakóegységek építése és megfelelő szociálpolitika révén, annak biztosítása érdekében, hogy a szociális lakások megfeleljenek az alapvető minőségi és biztonsági előírásoknak, és hozzáférhetőek legyenek a veszélyeztetett csoportok számára.
- (35) Tekintettel arra, hogy a humán tőke döntő szerepet játszik az Unió versenyképességének és stratégiai autonómiájának fokozásában, a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy a tagállamok hozzanak intézkedéseket azoknak a humán tőkével kapcsolatos strukturális kihívásoknak a készségek, valamint az oktatás és a képzés területén való sürgős kezelése érdekében, amelyek akadályozzák a versenyképességet. A Litvániának címzett 2026. évi országspecifikus ajánlások hozzájárulhatnak az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásához.
- (36) Litvánia általános oktatási rendszere tartós kihívásokkal néz szembe, beleértve az egyenlőtlenséget, valamint a város és a vidék közötti jelentős eltéréseket. A vidéki területeken alacsonyabb a koragyermekkori nevelésben és gondozásban való részvétel, és gyengébbek az oktatási eredmények. Míg az RRF által finanszírozott kezdeményezések – például a millenniumi iskolák programja – egyes iskolákban javították az inkluzivitást és a tanulási eredményeket, a vidéki gimnáziumokban a kisebb létszámú osztályokat lehetővé tevő közelmúltbeli szakpolitikai kiigazítások alááshatják az iskolahálózat színvonalának, méltányosságának és hatékonyságának növelésével kapcsolatos előrelépést.

- (37) A tanári szakma tartós hiányokkal küzd, különösen a vidéki területeken és a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén. Mivel a fiatal tanárok közel fele öt éven belül el kívánja hagyni a szakmát, és az EU-ban itt a legmagasabb az idősödő tanárok aránya az alsó középfokú iskolákban, az oktatási rendszer jelentős kihívásokkal néz szembe. E hiányok kezeléséhez elengedhetetlenek a tanárok vonzására és megtartására irányuló célzott intézkedések.
- (38) Az olyan kulcsfontosságú ágazatokban tapasztalható munkaerőhiány, mint az egészségügy, a közigazgatás, a közlekedés és a pénzügyek, rávilágít a jelenlegi készségfejlesztési rendszer hiányosságaira. Litvániában a szakképzés továbbra sem eléggé vonzó, ami közvetlenül hozzájárul a munkaerőhiányhoz. A szakképzési programok vonzerejének említett hiánya súlyosbítja a munkaerőhiányt, ami akadályozza a gazdasági termelékenységet és növekedést. Az iskolai pályaaorientáció olyan gyakorlati intézkedések révén történő megerősítése, mint a szakképzések során a szakmai látogatás és a munkáltatói látogatásokat magában foglaló képzés, jelentősen javíthatja a diákok szakmai lehetőségekkel kapcsolatos tudatosságát és növelheti a szakképzés vonzerejét. A felsőoktatás terén végrehajtott fontos reformokkal Litvánia lépéseket tett annak érdekében, hogy növelje a felsőoktatás munkaerőpiaci relevanciáját, de a munkaerőpiaci összehangolás terén csak 2028-tól várhatók jobb eredmények. A készség- és munkaerőhiány kezeléséhez elengedhetetlen a felnőttoktatás munkaerőpiaci relevanciájának és lefedettségének folyamatos megerősítése, különösen a munkanélküliek, az alacsony képzettségűek és más kiszolgáltatott csoportok esetében.

- (39) A tartósan magas munkanélküliség, beleértve a tartós munkanélküliséget is, az aktív munkaerőpiaci intézkedések működésének hiányosságait jelzi. Litvániában az aktív munkaerőpiaci intézkedések kapacitása általában nem elegendő az igények kielégítésére, ami negatívan befolyásolja az intézkedésekben részt vevők számát és következésképpen a munkanélküliek munkaerőpiaci integrációját. Az aktív munkaerőpiaci intézkedésekben részt vevők alacsony számának egyik fő oka – a költségvetési allokáció elégtelensége és az intézkedések költségeinek növekedése mellett – az, hogy az intézkedések nagymértékben támaszkodnak az uniós finanszírozásra, amely azonban kimerülőben van. 2025-ben az ezen intézkedésekben részt vevők száma a 2024-es szint közel egyharmadára csökkent, és várhatóan 2026-ban is ezen a szinten marad. A nemzeti finanszírozás növelése és egy fenntartható finanszírozási modell kidolgozása javíthatná az aktív munkaerőpiaci intézkedésekben részt vevők számát, és hozzájárulhatna a munkanélküliség csökkentéséhez. A társadalom gyors elöregedése és a munkaerő előre jelzett csökkenése további erőfeszítéseket tesz szükségessé a fogyatékkal élő személyek, a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok és más kiszolgáltatott csoportok munkaerőpiaci integrációjának fokozása érdekében, amihez az aktív munkaerőpiaci intézkedéseken túlmutató erőfeszítésekre van szükség. E kihívások kezelése hozzájárulna a társadalmi felzárkózás támogatásához is, összhangban a Bizottság szolgálatai által a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretnek megfelelően elvégzett második szakaszos országelemzéssel¹⁷.
- (40) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok hozzanak intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik keretében – az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló 2026. évi ajánlás végrehajtása érdekében. Litvánia esetében az 1. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó első, második és harmadik ajánlás végrehajtásához, a 2. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó negyedik ajánlás végrehajtásához, a 3. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó ötödik, hetedik és tizenegyedik ajánlás végrehajtásához, a 4. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó hetedik ajánlás végrehajtásához, az 5. és 6. ajánlás pedig hozzájárul az euroövezetre vonatkozó ötödik ajánlás végrehajtásához,

¹⁷ [SWD\(2026\) 122 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \(SCF\)](#) (A társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretnek megfelelően a társadalmi konvergenciára vonatkozóan elvégzett második szakaszos országelemzés), 2026.

AJÁNLJA, hogy Litvánia 2026-ban és 2027-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Tekintettel a nettó kiadások ajánlott felső határától való, 2025-ben rögzített eltérésre és a Bizottság által 2026-ra előre jelzett lényeges eltérésre, hozzon intézkedéseket a nettó kiadások oly módon történő ellenőrzésére, hogy azok megfeleljenek a Tanács által 2025. július 8-án ajánlott maximális növekedési rátáknak, ugyanakkor használja ki a Tanács által aktivált nemzeti mentesítési rendelkezés által nyújtott rugalmasságot. Összességében fokozza a védelmi és biztonsági kiadásokat és készségfejlesztést, ugyanakkor biztosítsa az államadósság fenntarthatóságát és a kiadások hatékonyságát, és fokozatosan igazítsa ki a költségvetést a strukturálisan magasabb védelmi kiadások fenntartása érdekében. Biztosítsa, hogy az energiaár-emelkedés hatásának enyhítése érdekében hozott intézkedések ideiglenesek legyenek, a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások védelmére vagy az energiaigényes vállalkozások szükségleteinek kezelésére irányuljanak, és megőrizze az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket, továbbá az intézkedések költségvetési terhei összeegyeztethetők legyenek az uniós költségvetési keretrendszer szerinti kötelezettségvállalásokkal. Folytassa az államháztartási bevételek körének kiszélesítését a növekedésre kevésbé káros adók szerepének növelése, az adóügyi fegyelem javítása, a különleges adórendszerek további egyszerűsítése és egyszerűsítése, valamint a fosszilis tüzelőanyagokra nyújtott nem célzott támogatások fokozatos megszüntetésének folytatása révén. Biztosítson megfelelő finanszírozást az egészségügy, a szociális védelem és az általános közszolgáltatások számára, valamint javítsa a szociális szolgáltatások és az egészségügyi intézmények finanszírozási modelljeit.
2. Biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében megvalósuló reformok és beruházások folytonosságát. Tartsa fenn a kohéziós politikai programok végrehajtásának lendületét, adott esetben a stratégiai prioritásokhoz történő forrásátcsoportosításokra és a kohéziós politikai keret felülvizsgálata keretében elfogadott rugalmassági mechanizmusokra építve. Kezelje az EU keleti külső határán fekvő régiókat érintő egyedi társadalmi-gazdasági, biztonsági és polgári felkészültségi kihívásokat, beleértve a kettős felhasználású infrastruktúrába való beruházás szükségességét is.

3. Javítsa a kis- és középvállalkozások finanszírozási eszközökhöz való hozzáférését, többek között a pénzügyi szolgáltatások terén folyó verseny ösztönzése, a tőkepiac likviditásának növelése és a pénzügyi piacokon való nagyobb részvétel ösztönzése révén. Segítse elő a K+F-be irányuló magánberuházásokat, többek között a meglévő adókedvezmények felülvizsgálata révén. Dolgozzon ki ösztönzőket az üzleti és tudományos élet közötti együttműködés számára, többek között azáltal, hogy megerősíti a közfinanszírozású tudományos bázis kapacitását az üzleti innovációhoz való hozzájárulás érdekében. Ösztönözze a középfokúnál magasabb szintű oktatásban való részvételt a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén, különösen a nők esetében. Kezelje a regionális egyenlőtlenségeket az intézményi támogatás és a megosztott közszolgáltatások nyújtására irányuló településközi együttműködés előmozdítását célzó ösztönzők megerősítése, valamint a beruházások régiókba vonzása révén.
4. Csökkentse tovább a fosszilis tüzelőanyagoktól és az energiabehozattól való függést, és a megújuló energia elterjedésének támogatása érdekében biztosítsa a villamosenergia-hálózat megfelelő kapacitását és hozzáférhetőségét. Gyorsítsa fel és fokozza az épületfelújításokat, többek között a végrehajtást érintő szűk keresztmetszetek, így például a munkaerőhiány kezelése révén. Mozdítsa elő a tiszta ipari átalakulást és a körforgásos gazdaságra való átállást, többek között az erőforrás-termelékenység növelése révén. Gyorsítsa fel a közlekedés, különösen a közúti és a vasúti közlekedés dekarbonizációját, többek között a Rail Baltica befejezése révén, valamint javítsa a közösségi közlekedés és a fenntartható közlekedés koordinációját és vonzerejét ezek elterjedésének növelése érdekében.
5. Erősítse meg az alapellátáshoz, a megelőző egészségügyi ellátáshoz és a közösségi gondozáshoz való hozzáférést, és növelje az egészségügyi és tartós ápolási-gondozási szakemberek rendelkezésre állását, különösen a távoli területeken. Kezelje a jövedelmi egyenlőtlenséget és a szegénységet a szociális védelmi rendszer lefedettségének és megfelelőségének növelésével, a szociális szolgáltatások központosított nyomonkövetési rendszerének továbbfejlesztésével, valamint a minőségi, megfizethető és a szociális lakhatás bővítésével.

6. Javítsa az általános oktatási rendszer színvonalát, méltányosságát és hatékonyságát, különösen a városi és a vidéki térségek közötti teljesítménykülönbség kezelése révén, ugyanakkor a tanárhiány megoldása érdekében növelje a tanári szakma vonzerejét. Kezelje a készséghiányt a felsőoktatás munkaerőpiaci relevanciájának növelése, a szakképzés vonzerejének növelése, a felnőttkori tanulás – többek között a kiszolgáltatott csoportok számára történő – javítása, valamint az aktív munkaerőpiaci intézkedések hatókörének növelése révén.

Kelt Brüsszelben,

*a Tanács részéről
az elnök*
